

Sygn. akt II UK 78/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 kwietnia 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Hajn (przewodniczący)

SSN Romualda Spyt (sprawozdawca)

SSN Krzysztof Staryk

w sprawie z wniosku L. R.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych
o prawo do emerytury i o ustalenie kapitału początkowego,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 6 kwietnia 2016 r.,
skargi kasacyjnej organu rentowego od wyroku Sądu Apelacyjnego
z dnia 4 lipca 2014 r.,

**uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi
Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania i orzeczenia o
kosztach postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w G. wyrokiem z dnia 2 lipca 2013 r. oddalił odwołania L. R.
od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych: z dnia 7 marca 2012 r., przyznającej
mu od 1 lutego 2012 r., na podstawie art. 27 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o

emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2015 r., poz. 748 ze zm.), emeryturę w wysokości obliczonej według zasad wynikających z art. 53 tej ustawy (w którym domagał się obliczenia świadczenia na podstawie art. 55 tej ustawy) oraz z dnia 6 grudnia 2012 r. odmawiającej ustalenia kapitału początkowego.

Sąd ustalił, że ubezpieczonemu (urodzonemu 23 stycznia 1947 r.) od 1 marca 2009 r. przyznano prawo do wcześniejszej emerytury od 1 marca 2009 r. (na podstawie art. 29 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych). Po uzyskaniu emerytury, ubezpieczony kontynuował zatrudnienie. W okresie od 2 stycznia 2012 r. do 28 lutego 2012 r. był zatrudniony na podstawie umowy o pracę zawartej na czas określony, w połowie wymiaru czasu pracy, na stanowisku pomocnika kierowcy, za wynagrodzeniem miesięcznym w kwocie 750 zł.

Ubezpieczony w dniu 29 lutego 2012 r. złożył w organie rentowym wniosek o emeryturę w związku z osiągnięciem powszechnego wieku emerytalnego (65 lat). Pismem uzupełniającym wniosek wniósł o ustalenie kapitału początkowego oraz przeliczenie świadczenia emerytalnego w myśl art. 55 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

W ocenie Sądu pierwszej instancji, brak jest podstaw do obliczenia emerytury na podstawie art. 26 w związku z 55 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz do ustalenia kapitału początkowego. Sąd wskazał, że wprawdzie ubezpieczony, po osiągnięciu 65 lat, tj. po 23 stycznia 2012 r. kontynuował jeszcze zatrudnienie do 28 lutego 2012 r., czyli przez miesiąc, co związane było z zawartą przez niego umową o pracę na czas określony, niemniej jednak nie wystąpił z wnioskiem o emeryturę po dniu 31 grudnia 2008 r. po raz pierwszy. Wniosek o emeryturę z dnia 29 lutego 2012 r. w związku z ukończeniem 65 roku życia był jego drugim wnioskiem o emeryturę.

Sąd stwierdził także, że art. 173 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wprost wskazuje krąg ubezpieczonych, uprawnionych do ubiegania się o ustalenie kapitału początkowego - mówi on o osobach urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., podczas gdy ubezpieczony urodził

się przed powyższą datą (w dniu 23 stycznia 1947 r.), zatem w jego wypadku nie ma możliwości ustalenia kapitału początkowego.

Sąd Apelacyjny, w wyniku apelacji ubezpieczonego, wyrokiem z dnia 4 lipca 2014 r., zmienił zaskarżony wyrok i zobowiązał pozwany Zakład Ubezpieczeń Społecznych do przeliczenia od 1 lutego 2012 r. L.R. emerytury zgodnie z hipotetycznym wyliczeniem wynikającym z decyzji z dnia 27 czerwca 2013 r. oraz stwierdził, że pozwany Zakład Ubezpieczeń Społecznych ponosi odpowiedzialność za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

Sąd drugiej instancji wskazał, że w świetle aktualnego stanowiska sądów powszechnych i Sądu Najwyższego ubezpieczony urodzony przed 31 grudnia 1948 r., który po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego kontynuował ubezpieczenie i wystąpił o emeryturę po 31 grudnia 2008 r., ma prawo do jej wyliczenia na podstawie art. 26 w związku z art. 55 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, także i niezależnie od tego, czy wcześniej złożył wnioski o emeryturę w niższym wieku emerytalnym lub o emeryturę wcześniejszą. Emeryt pobierający emeryturę przyznaną i obliczoną na podstawie dotychczasowych zasad (art. 27 w związku z art. 53 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych) nie może być pozbawiony prawa do ustalenia emerytury korzystniejszej w wyższej wysokości obliczonej według nowych zasad na podstawie art. 26 w związku z art. 55 tej ustawy, jeżeli spełniając warunki do uzyskania emerytury na podstawie art. 27 kontynuował ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz z wnioskiem o przyznanie emerytury na podstawie art. 27 ustawy wystąpił po raz pierwszy po 31 grudnia 2008 r. (art. 55).

Sąd Apelacyjny podkreślił także, że organ rentowy decyzją z dnia 26 czerwca 2013 r. ustalił wysokość kapitału początkowego.

Organ rentowy zaskarżył ten wyrok skargą kasacyjną, zarzucając mu naruszenia prawa materialnego przez błędną jego wykładnię i niewłaściwe zastosowanie art. 55 w związku z art. 26 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną ubezpieczony wniósł o jej oddalenie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Sąd Najwyższy zajmował się już wykładnią regulacji prawnej zawartej w art. 55 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Zgodnie z tym przepisem, ubezpieczonemu spełniającemu warunki do uzyskania emerytury na podstawie art. 27, który kontynuował ubezpieczenie emerytalne i rentowe po osiągnięciu wieku emerytalnego i wystąpił z wnioskiem o emeryturę po dniu 31 grudnia 2008 r., może być obliczona emerytura podstawie art. 26, jeżeli jest wyższa od obliczonej zgodnie z art. 53 tej ustawy. W kontekście rozpoznawanej sprawy należy przywołać stanowisko wyrażone w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 4 lipca 2013 r., II UZP 4/13 (OSNP 2013 nr 21-22, poz. 257), zgodnie z którym ubezpieczony urodzony przed dniem 31 grudnia 1948 r., który po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego kontynuował ubezpieczenie i wystąpił o emeryturę po dniu 31 grudnia 2008 r., ma prawo do jej wyliczenia na podstawie art. 27 w związku z art. 55 ustawy emerytalnej, także i niezależnie od tego, czy wcześniej złożył wniosek o emeryturę w niższym wieku emerytalnym lub o emeryturę wcześniejszą.

Uzasadniając tę wypowiedź, Sąd Najwyższy przywołał *ratio legis* art. 55 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, wskazując, że zawarta w nim przesłanka kontynuowania ubezpieczenia do dnia zgłoszenia wniosku o emeryturę w powszechnym wieku emerytalnym mogłaby zostać spełniona także w sytuacji, gdyby wniosek o emeryturę został złożony przed osiągnięciem powszechnego wieku emerytalnego, a z przepisu tego nie wynika, aby wniosek o emeryturę w powszechnym wieku musiał być pierwszym wnioskiem o świadczenie. Przypomniął, że sposób wyliczania emerytury w tzw. formule zdefiniowanej składki zaczął obowiązywać dopiero od 1 stycznia 2009 r. a zatem należy stwierdzić, że warunek kontynuowania ubezpieczenia i wystąpienia z wnioskiem po 31 grudnia 2008 r., miał umożliwić wyliczenie emerytury w tej formule, której podstawę wymiaru stanowi suma składek składanych na indywidualnym koncie ubezpieczonego. *Ratio legis* art. 55 ustawy emerytalnej jest więc kontynuowanie opłacania składek, nie zaś ubieganie się o emeryturę wcześniejszą lub w niższym wieku emerytalnym. Konstatacja ta, nie pozwala na stwierdzenie czy wniosek o emeryturę po ukończeniu powszechnego wieku

emerytalnego musiał być pierwszym wnioskiem o emeryturę, czy też mógł to być kolejny wniosek (np. poprzedzony wnioskiem o emeryturę wcześniejszą).

Sąd wskazał nadto, że nabycie prawa do emerytury przyjęte w ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, uwzględniając także treść art. 21 ust. 2 tej ustawy, uzasadnia twierdzenie, że na emeryturę można przechodzić kilka razy. W sytuacji zatem gdy dopuszczalne jest kilkakrotne przechodzenie na emeryturę, byłoby niezbędne zaznaczenie w art. 55 ustawy o emeryturach i rentach Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, że wyliczenie emerytury w powszechnym wieku emerytalnym możliwe byłoby tylko wówczas, gdyby był to pierwszy wniosek o emeryturę (o nabycie statusu emeryta). Takiego zastrzeżenia nie można jednak z treści tego przepisu wywnioskować, co oznacza, że ubezpieczony urodzony przed dniem 1 stycznia 1949 r., który osiągnął powszechny wiek emerytalny, kontynuował ubezpieczenie i wystąpił o emeryturę dopiero po dniu 31 grudnia 2008 r., może złożyć wniosek o wyliczenie tego świadczenia niezależnie od tego, czy wcześniej złożył wniosek o emeryturę w niższym wieku emerytalnym lub o emeryturę wcześniejszą. Przepis art. 55 tej ustawy, umożliwiając ubezpieczonym urodzonym przed 1 stycznia 1949 r. wyliczenie emerytury w wieku powszechnym według jej art. 26, „zrównuje” w pewnym sensie sytuacje, tych osób (urodzonych przed 1 stycznia 1949 r.) z sytuacją osób urodzonych po 31 grudnia 1948 r., które, jeśli nabyły prawo do emerytury w niższym wieku emerytalnym albo do tzw. emerytury wcześniejszej, mogą, osiągając powszechny wiek emerytalny, złożyć wniosek o ustalenie prawa do emerytury w powszechnym wieku emerytalnym wyliczanej według art. 26 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Jeżeli więc nie może być kwestionowana możliwość kilkakrotnego przechodzenia na emeryturę, a w treści art. 55 ustawy brak zastrzeżenia, że wniosek o przejście na emeryturę w powszechnym wieku przez osoby objęte art. 27 ma być pierwszym wnioskiem o przejście na emeryturę (o nabycie statusu emeryta), przepis ten (art. 55 ustawy) należy rozumieć jako przyznający prawo do złożenia wniosku o wyliczenie emerytury w powszechnym wieku emerytalnym, jeżeli ubezpieczenie było kontynuowane po osiągnięciu wieku 60/65 lat, a wniosek

został złożony po dniu 31 grudnia 2008 r., niezależnie od faktu przejścia przez te osoby na emeryturę wcześniejszą lub w niższym wieku emerytalnym.

Identyczne stanowisko wyrażone zostało w późniejszych wyrokach Sądu Najwyższego: z dnia 10 lipca 2013 r., II UK 424/12 (LEX nr 1341674) oraz z dnia 7 listopada 2013 r., II UK 143/12 (niepublikowany); z dnia 9 września 2013 r., II UK 23/13 (LEX nr 1375193); z dnia 19 marca 2014 r., I UK 345/13 (LEX nr 14552280; z dnia 18 września 2014 r., I UK 27/14 (LEX nr 1537287) oraz z dnia 8 lipca 2015 r. (M.P.Pr. 2015 nr 10, s. 549-550).

Skarżący nie kwestionuje tych poglądów, lecz skupia się interpretacji zwrotu „kontynuował ubezpieczenie” i powołuje się w tym zakresie na stanowisko zwarte w powołanej wyżej uchwale II UZP 4/13, gdzie stwierdzono, że sformułowanie to w istocie oznacza „nie rozwiązał stosunku pracy”, niezależnie od tego czy ubezpieczony wystąpił o przyznanie emerytury (wcześniejszej lub w niższym wieku emerytalnym). Zauważyć jednakże należy, że konstatacja ta pada w kontekście stanu prawnego, do którego nawiązuje ten wątek argumentacji, który potem podlegał zmianom. Pierwotnie obowiązujący warunek „nierozwiązania stosunku pracy” został uchylony w okresie od 1 sierpnia 2009 r., aby powrócić od 1 stycznia 2011 r. (zob. art. 103 ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, który wszedł w życie na podstawie ustawy z dnia 21 stycznia 2000 r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych; Dz.U. Nr 9, poz. 118 i uchylony – od 1 sierpnia 2009 r. - na mocy art. 37 pkt 5 lit. b ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o emeryturach kapitałowych; Dz.U. Nr 228, poz. 1507 oraz art. 103a dodany – od 1 stycznia 2011 r. - na podstawie art. 6 pkt 2 ustawy zmieniającej z 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw; Dz.U. Nr 257, poz. 1726 ze zm.). Już z tego powodu nie sposób uznać, że powyższe stwierdzenie jest równoznaczne z zawężeniem pojęcia „kontynuował ubezpieczenie” wyłącznie do stanu „nierozwiązania stosunku pracy”, o którym mowa w art. 103 ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Co więcej, art. 55 nie dotyczy wyłącznie pracowników ani też kontynuowania wyłącznie obowiązkowego ubezpieczenia, zatem i z tego punktu widzenia brak podstaw do stawiania znaku równości między

„kontynuowaniem ubezpieczenia”, a „nierozwiązaniem stosunku pracy”.

Niezależnie od tego, w komentowanym przepisie mowa o kontynuowaniu ubezpieczenia po osiągnięciu przewidzianego w art. 27 wieku emerytalnego, a nie o kontynuowaniu ubezpieczenia po nabyciu uprawnień do emerytury wcześniejszej lub emerytury w obniżonym wieku emerytalnym. Chodzi więc o to, aby ubezpieczony, po osiągnięciu wieku emerytalnego, pozostawał w ubezpieczeniu. Ten warunek został w niniejszej sprawie spełniony, skoro w dniu ukończenia 65 lat (23 stycznia 2012 r.) ubezpieczony pozostawał w ubezpieczeniu (od 2 stycznia 2012 r.) i kontynuował je do 28 lutego 2012 r.

Skarżący podnosi, że przyznanie emerytury w wysokości wynikającej z art. 55 w związku z art. 26 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych ubezpieczonemu urodzonemu przed 1 stycznia 1949 r., pobierającemu wcześniej przyznaną emeryturę (tu: na podstawie art. 29), stawia go w uprzywilejowanej pozycji w stosunku do pobierającego wcześniejszą emeryturę ubezpieczonego urodzonego po 31 grudnia 1948 r., gdyż w tym pierwszym przypadku nie ma zastosowania art. 25 ust. 1b powyższej ustawy. W kontekście tego zarzutu należy zauważyć, że od 1 maja 2015 r. wprowadzono do ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych art. 55a (na podstawie ustawy z dnia 5 marca 2015 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych; Dz.U. z 2015 r., poz. 552). Zgodnie z nim, „Przepis art. 55 stosuje się również do ubezpieczonego, który miał ustalone prawo do emerytury przed zgłoszeniem wniosku o emeryturę, o której mowa w art. 27” (ust. 1), „Jeżeli ubezpieczony pobrał emeryturę, do której miał ustalone prawo przed ustaleniem prawa do emerytury z tytułu osiągnięcia wieku emerytalnego, określonego w art. 27 ust. 2 i 3, podstawę obliczenia emerytury zgodnie z art. 26 pomniejsza się o kwotę stanowiącą sumę kwot pobranych emerytur w wysokości przed odliczeniem zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych i składki na ubezpieczenie zdrowotne” (ust. 2), „Prawo do emerytury ustalone przed osiągnięciem wieku emerytalnego, określonego w art. 27 ust. 2 i 3, ustaje z dniem, od którego została przyznana emerytura na podstawie art. 27, obliczona zgodnie z art. 26” (ust. 3).

Wobec jednolitej wykładni art. 55 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu

Ubezpieczeń Społecznych przyjętej w orzecznictwie sądowym, uznać należy, jego normatywny sens wyznaczony został przez judykaturę. Stąd dodanie art. 55a ust. 1 nie stanowi zmiany stanu prawnego (wbrew sugestii płynącej z uzasadnienia projektu ustawy zmieniającej), ale jego potwierdzenie i doprecyzowanie, nie tworzy więc nowej normy prawnej (dotychczas nieistniejącej). Jak wskazał Sąd Najwyższy w uchwale składu siedmiu sędziów z dnia 15 października 2009 r., II UZP 3/09, OSNP 2010 nr 13-14, poz. 165), tego rodzaju nowelizacje przepisów występują w praktyce legislacyjnej (zob. A. Bielska-Brodziak, Z. Tobor: Zmiana w przepisach jako argument w dyskursie interpretacyjnym, PiP 2009 nr 9, s. 18), a jej przykładem są: art. 49a ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz.U. Nr 199, poz. 1673 ze zm.), który został dodany z dniem 1 lipca 2004 r. przez art. 14 ust. 11 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 121, poz. 1264), art. 6 i art. 75 ust. 3 ustawy z dnia 11 września 2003 r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych (jednolity tekst: Dz.U. z 2008 r. Nr 141, poz. 892 ze zm.) oraz art. 9 ust. 3a ustawy z dnia 17 grudnia 1974 r. o uposażeniu żołnierzy (jednolity tekst: Dz.U. z 2002 r. Nr 76, poz. 693 ze zm.), co było przedmiotem uchwały Sądu Najwyższego z dnia 29 listopada 2007 r., III CZP 106/07 (OSNC 2008 nr 12, poz. 134).

Podobnie rzecz się ma z art. 55a ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. O tym, że zawarta w nim norma była już zawarta w treści przepisów tej ustawy, przekonują następujące argumenty.

Artykuł 26 tej ustawy nie funkcjonuje w „próżni normatywnej”, ale jest jedną z wielu jednostek legislacyjnych i redakcyjnych nowego systemu zabezpieczenia emerytalnego i dlatego powinien być interpretowany z uwzględnieniem powiązanych z nim regulacji normatywnych ustawy. Emerytura obliczona na podstawie art. 26, to „równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia ustalonej w sposób określony w art. 25” (ust. 1). Z kolei kwota ustalona „w sposób określony w art. 25”, to podstawa obliczenia emerytury (art. 25 ust. 1), na którą składają się kwoty „składek na ubezpieczenie emerytalne, z uwzględnieniem waloryzacji składek zewidencjonowanych na koncie

ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury, zwaloryzowanego kapitału początkowego określonego w art. 173-175 oraz kwot środków zewidencjonowanych na subkoncie, o którym mowa w art. 40a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, z zastrzeżeniem ust. 1a i 1b oraz art. 185". Dalej idąc, stosownie do art. 25 ust. 1b, podstawę obliczenia emerytury pomniejsza się o kwotę stanowiącą sumę kwot pobranych emerytur w wysokości przed odliczeniem zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych i składki na ubezpieczenie zdrowotne, jeżeli ubezpieczony „pobrał emeryturę na podstawie przepisów art. 26b, 46, 50, 50a, 50e, 184 lub art. 88 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2014 r. poz. 191 i 1198 oraz z 2015 r. poz. 357)". Wszystkie opisane operacje stanowią „obliczenie emerytury na podstawie art. 26”.

Jak wynika z przytoczonej treści art. 25 ust. 1b, możliwość przejścia z systemu zdefiniowanego świadczenia (obliczonego według zasad wynikających z art. 53) do systemu zdefiniowanej składki wiąże się z koniecznością pomniejszenia podstawy obliczenia emerytury kapitałowej „o sumę kwot pobranych emerytur”. Zasada ta - w zgodzie z art. 32 Konstytucji RP - w równym stopniu powinna dotyczyć wszystkich osób pobierających świadczenie (niezależnie od daty urodzenia) właśnie ze względu na „zrównanie” w art. 55 praw osób urodzonych przed 1 stycznia 1949 r. z prawami osób urodzonych w latach 1949-1968 (zob. przywołaną wyżej argumentację Sądu Najwyższego). Ubezpieczony, urodzony przed 1 stycznia 1949 r., wyrażając wolę „wejścia” do systemu zdefiniowanej składki, zostaje jego beneficjentem na warunkach obowiązujących w tym systemie osoby urodzone w latach 1949-1968.

Trzeba też podkreślić, że ubezpieczonym urodzonym w latach 1949-1968, zgodnie z art. 46, przysługują emerytury „na warunkach określonych w art. 29, 32, 33 i 39”, a więc w istocie są te same emerytury, jakie przysługują urodzonym przed 1 stycznia 1949 r. i dla obu grup ubezpieczonych są one wyrazem przejściowego utrzymania przywilejów dotyczących możliwości nabycia prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym. Z tego punktu widzenia norma zawarta w art. 46 pełni rolę taką jak przepis intertemporalny (zob. uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 16 czerwca 2011 r., III UK 217/10, LEX nr 950438 i przywołane

w nim orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego), ponieważ rozwiązuje kwestie związane z zachowaniem ekspektatyw praw nabytych w starym systemie, a więc pod rządami przepisów obowiązujących przed dniem wejścia w życie ustawy o systemie emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (przed 1 stycznia 1998 r.). Innymi słowy, art. 46 rozstrzyga, które przepisy dotyczące świadczeń z systemu zdefiniowanego świadczenia (zasadniczo przewidzianego dla osób urodzonych przed 1 stycznia 1949 r.) i pod jakimi warunkami (nieprzystąpienie do otwartego funduszu emerytalnego, spełnienie warunków do uzyskania emerytury do 31 grudnia 2008 r. i dawniej rozwiązanie stosunku pracy – w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem) mają zastosowanie także do osób urodzonych w latach 1949-1968.

Zatem art. 46 nie kreuje samodzielnie (odrębnie) prawa do jakiś innych emerytur niż wynikające z art. 29, 32, 33 i 39, co obrazuje zestawienie go z art. 184, który ustanawia autonomiczne przesłanki prawa do emerytury różniące się od przesłanek przewidzianych w art. 32, 33, 39 i 40. Artykuł 46 jest więc jedynie normatywnym, międzyczasowym łącznikiem osób urodzonych w latach 1949-1968 z uprawnieniami płynącymi ze starego systemu emerytalnego, stąd emerytury „na podstawie art. 46” (jak to określa art. 25 ust. 1b), to w istocie emerytury „na podstawie art. 29, 32, 33 i 39”. Dlatego moc obowiązująca art. 25 ust. 1b rozciąga się także na osoby urodzone przed 1 stycznia 1949 r., które przed złożeniem wniosku, o którym mowa w art. 55, pobierały emerytury na podstawie art. 29, 32, 33 i 39, a dodanie art. 55a ust. 2 stanowi zwerbalizowanie treści normatywnej, która do tej pory wynikała z wykładni systemowej i funkcjonalnej.

W rezultacie uzasadniony jest zarzut naruszenia art. 55 w związku z art. 26 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, skoro Sąd Apelacyjny zobowiązał organ rentowy do przeliczenia emerytury ubezpieczonego od 1 lutego 2012 r., zgodnie z hipotetycznym wyliczeniem wynikającym z decyzji z dnia 27 czerwca 2013 r., w którym nie dokonano pomniejszenia podstawy jej obliczenia stosownie do art. 25 ust. 1b tej ustawy.

Mając na uwadze powyższe Sąd Najwyższy, na podstawie art. 398¹⁵ § 1 k.p.c., orzekł jak w sentencji (przyjmując, że uchylenie zaskarżonego wyroku w pkt 1 powoduje upadek orzeczenia o odpowiedzialności organu rentowego za

nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji). O kosztach postępowania kasacyjnego rozstrzygnięto po myśli art. 108 § 2 k.p.c. w związku z art. 398²¹ k.p.c.

eb